

Державна архівна служба України

Миколаївська обласна державна
адміністрація

Державний архів
Миколаївської області

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РАДИ

26.11.2019 № 11

м. Миколаїв

Голова – Левченко Л.Л.

Секретар – Мельник М.О.

Присутні члени науково-методичної ради: Климова Л.С., Колесник Н.А., Котляр Ю.В., Кузьменко Н.В., Пікуль Г.Б., Серединський О.В., Сидоренко А.І., Тригуб О.П.

Порядок денний:

1. Розгляд та затвердження експозиційного плану документальної он-лайнової виставки «Професійні школи на Миколаївщині».
Доповідає: Мельник М.О.
2. Розгляд та схвалення тексту статті «Оцифрування описів фондів у держархіву Миколаївської області: здобутки, проблеми, перспективи».
Доповідає: Мельник М.О.
3. Розгляд та схвалення тексту статті «Оцифрування фото- та кіно- колекцій: перспективи зберігання та проблеми оригінальності».
Доповідає: Мельник М.О.
4. Розгляд та схвалення тексту статті «Миколаївський піклувальний про тюрми комітет як орган управління тюремним господарством та опіки над в'язнями».
Доповідає: Мельник М.О.
5. Розгляд та схвалення текстів статей «Досвід Польщі з формування місцевих органів влади», «Досвід країн Європейського Союзу в дигіталізації документів архівів і створення системи користування», «Європейський досвід проведення децентралізації влади та створення територіальних громад», «Особливості євроінтеграційного процесу у Польщі».
Доповідає: Мельник М.О.

1. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що відповідно до Плану виставкової діяльності Державної архівної служби на 2019 рік заступником начальника відділу інформації та використання документів держархіву області, к. і. н. Серединським О.В. підготовлено документальну он-лайнкову виставку «Професійні школи на Миколаївщині», котру планується оприлюднити на офіційному веб-сайті держархіву області.

Експозиційний план виставки додається.

ВИСТУПИЛИ:

Колесник Н.А. – заступник директора держархіву області з основної діяльності.

Виступаюча зазначила, що після 1917 року на території Миколаївщини виникла мережа навчальних закладів різного рівня з підготовки фахівців для окремих галузей народного господарства. Кваліфікація випускників, терміни і форми навчання визначалися відповідними міністерствами і відомствами, а також місцевими органами управління, яким вони підпорядковувались. Зокрема, Миколаївська будівельно-керамічна професійна школа була утворена у серпні 1924 року на базі Миколаївської художньо-образотворчої професійної школи. Перебувала у віданні Миколаївської окружної інспектури народної освіти, готувала техніків-будівельників і спеціалістів у галузі кераміки. Школа фабрично-заводського навчання № 6 Миколаївського обласного управління трудових резервів організована у травні 1944 року. Готувала спеціалістів для Миколаївського морського порту та для роботи на суднах. У жовтні 1945 року перейшла на підготовку спеціалістів для роботи на суднах, була перейменована у Миколаївську школу морехідного навчання № 6. У січні 1949 р. на підставі наказу Міністерства Морського флоту СРСР була перейменована в Миколаївську морехідну школу, підпорядковувалася цьому Міністерству, у 1957 році перейшла у відання Чорноморського державного морського пароплавства. У 1967 році постановою Ради Міністрів УРСР від 15 травня 1967 р. № 300 школі присвоєно ім'я Героя Радянського Союзу К. Ф. Ольшанського. Миколаївська однорічна школа рахівників і бухгалтерів була створена у 1953 році, ліквідована у 1956 році, у 1957 році була створена знову як Миколаївська однорічна сільськогосподарська школа, підпорядковувалась Міністерству сільського господарства УРСР, готувала бухгалтерів для колгоспів області. Школа фабрично-заводського навчання станції Миколаїв Катеринославської залізниці була організована у 1930 році, базою школи було паровозне депо станції Миколаїв та навчально-матеріальна частина залізничного технікуму.

До експозиційного плану виставки включено 26 документів з фондів вищевказаних навчальних закладів: плани та звіти, положення про школи, протоколи засідань викладачів та приймальних комісій, доповіді директорів шкіл, анкети абітурієнтів тощо.

Запропонувала затвердити експозиційний план документальної он-лайнкової виставки «Професійні школи на Миколаївщині» та оприлюднити її на офіційному веб-сайті області.

1.1. ВИРІШИЛИ:

Затвердити експозиційний план документальної он-лайнкової виставки «Професійні школи на Миколаївщині» та оприлюднити її на офіційному веб-сайті держархіву області.

2. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що директором держархіву області, д. і. н. Левченко Л.Л. підготовлено статтю «Оцифрування описів фондів у держархіву Миколаївської області: здобутки, проблеми, перспективи», котру планується розмістити у щорічному збірнику наукових статей «Сучасні практики публічного управління» за 2019 рік, котрі видаються Миколаївським

обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Кузьменко Н.В. – заступник директора держархіву області, начальник відділу обліку, зберігання та довідкового апарату.

Виступаюча зазначила, що на сучасному етапі розвитку людського суспільства оцифрування архівних документів стало одним із тих засобів, що дозволяють максимально ефективно забезпечити інформаційні потреби громадян. «Кожен українець заслуговує на доступ до джерел інформації про себе і родину, історичної і культурної спадщини українського народу», – записано в пріоритетах діяльності Державної архівної служби України (Укрдержархів), серед яких цифровізація визначена пріоритетом номер один. Розроблена держархівом Миколаївської області на виконання пріоритетів Укрдержархіву довгострокова стратегія цифровізації має подвійну мету: 1) створення Єдиної архівної інформаційної системи Миколаївської області та включення її в загальноукраїнський і світовий інформаційний простір; 2) представлення в національному та світовому інформаційному просторі сегменту архівної інформації про Миколаївщину й забезпечення безперешкодного доступу до нього фізичним і юридичним особам, як України, так і зарубіжжя. Опрацювання описів є необхідною передумовою подальшого отримання користувачем безпосереднього доступу до архівних документів. Оцифрування архівних справ (тобто безпосередньо документів) у держархіві Миколаївської області розглядається як другий етап або паралельний етап роботи.

У статті надано інформацію про досвід оцифрування документів у держархіві у 2005-2016 роках, створення та роботу сектору інформаційних технологій, оснащення його відповідною технікою та результат – оприлюднення на веб-сайті держархіву області описів фондів.

Користувачі успішно використовують результати роботи миколаївських архівістів, опрацьовуючи описи фондів на веб-сайті держархіву Миколаївської області у рубриці «Науково-довідковий апарат» віддалено від архіву у будь-який зручний для них час, приходять до читальної зали архіву вже знаючи які справи їм потрібно замовляти, вони не втрачають час на опрацювання описів у читальному залі. Таким чином, на сьогодні держархів Миколаївської області шляхом оцифрування описів архівних фондів забезпечує надання інтелектуального доступу громадянам і юридичним особам до документів НАФ України.

Запропонувала схвалити текст статті «Оцифрування описів фондів у держархіві Миколаївської області: здобутки, проблеми, перспективи» та рекомендувати для розміщення у щорічному збірнику наукових статей «Сучасні практики публічного управління» за 2019 рік.

ВИРІШИЛИ:

2.1. Схвалити текст статті «Оцифрування описів фондів у держархіві Миколаївської області: здобутки, проблеми, перспективи» та рекомендувати для розміщення у щорічному збірнику наукових статей «Сучасні практики публічного управління» за 2019 рік, котрі видаються Миколаївським обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

3. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів.

Доповідач зазначила, що директором держархіву області, д. і. н. Левченко Л.Л. підготовлено статтю «Оцифрування фото- та кіно- колекцій: перспективи зберігання та проблеми оригінальності», котру планується розмістити у «Збірнику наукових праць» Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Котляр Ю.В. – завідувач кафедри історії України Чорноморського університету ім. Петра Могили, д. і. н.

Виступаючий зазначив, що на сучасному етапі історії людства створені на плівці й збережені в архівах історичної цінності кіно- й фотодокументи опинилися під загрозою втрати візуальної та аудіовізуальної інформації, що в них міститься, оскільки надії на міцність і витривалість плівкового носія виявилися марними. Вирішення питання про те в який спосіб краще зберегти записану на плівкових носіях інформацію стало світовою проблемою.

У статті викладено аргументи на користь оцифрування як шляху до подальшого збереження в архівах України у цифровій формі фото- і кінодокументів, оригінали яких створювалися на плівкових носіях за радянських часів, та обґрунтування підстав для присвоєння цифровій копії кіно- і фотодокумента статусу оригінала. Дослідження базується на результатах проекту оцифрування в держархіві Миколаївської області 25563 фотосюжетів і понад 300 кіносюжетів, створених на плівкових носіях. Результати проекту довели, що візуальна та аудіовізуальна інформація після оцифрування негативів цілковито зберігається в цифровому файлі, а її зміст і форма жодним чином не порушуються. Кожен кадр негативу ідентичний позитиву в цифровому форматі.

Проект InterPARES довів, що за умови збереження форми й змісту забезпечується автентичність і цілісність документа після оцифрування. Це підтвердили й результати проекту в держархіві Миколаївської області. Завдяки коректному вибору форматів файлів забезпечується їх міграція програмним та апаратним устаткуванням у майбутньому. Очевидно, що під час створення кіно- і фотосюжетів і їх відбору на державне зберігання цінність представляла візуальна та аудіовізуальна інформація. Все це надає підстави для зміни ставлення до оцифрування як лише до способу надання доступу користувачам до кіно- й фотодокументів і використання їхньої інформації, дозволяє розглядати оцифрування як шлях до збереження цього виду документів у майбутньому, уможливорює надання цифровій копії кіно- та фотодокумента статусу оригінала.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше в українському архівознавстві пропонується змінити ставлення до визначення цінності кіно- й фотодокументів, взявши за основу цінність візуальної та аудіовізуальної інформації.

Практична значимість отриманих результатів демонструє перспективи врятування й подальшого зберігання в цифрових форматах кіно- і фото колекцій у державних архівах України.

Запропонував схвалити текст статті «Оцифрування фото- та кіно- колекцій: перспективи зберігання та проблеми оригінальності» та рекомендувати до розміщення у «Збірнику наукових праць» Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

ВИРІШИЛИ:

3.1. Схвалити текст статті «Оцифрування фото- та кіно- колекцій: перспективи зберігання та проблеми оригінальності» та рекомендувати до розміщення у «Збірнику наукових праць» Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

4. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що директором держархіву області, д. і. н. Левченко Л.Л. підготовлено статтю «Миколаївський піклувальний про тюрми комітет як орган управління тюремним господарством та опіки над в'язнями» для публікації у журналі «Вісник пенітенціарної асоціації України» Інституту кримінально-виконавчої служби.

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Сидоренко А.І. – доцент кафедри діловодства та інформаційних систем Миколаївської філії Київського Національного університету культури і мистецтв, к. п. н.

Виступаюча зазначила, що у статті досліджується історія та діяльність Миколаївського піклувального про тюрми комітету. Виявлені про нього відомості перевіряються на підставі документів інших архівних фондів. Діяльність Миколаївського піклувального про тюрми комітету, незважаючи на недоліки, у цілому справляла позитивний вплив на стан тюремних закладів у Миколаєві. Фактично комітет підтримував людей у тюрмах, нагадуючи їм, що вони все ще залишаються членами суспільства. Церква, школа, бібліотека, навчання, читання, спільна робота в саду та на городі, в майстернях і ззовні в місті хоча б трохи сприяли соціалізації в'язнів і підтриманню їх зв'язків із зовнішнім світом, до життя в якому вони мали повернутися. Держава, залишивши тюрми на майже повному госпрозрахунку, спонукала тюремну адміністрацію до використання в'язнів на примусових роботах із метою отримання прибутку як для самофінансування тюремних закладів, так і для фінансової підтримки тюремного чиновництва. А втім, будь-яка праця сприяла перевихованню. Навряд чи в'язні мали б сидіти без діла в камерах і чекати на благодійництво. Працюючи, вони хоч трохи заробляли на своє прожиття. Однак, тюремна адміністрація зловживала своїм службовим становищем. Використовуючи низько оплачуваний труд в'язнів вона перетворювала тюрми на комерційні підприємства з примусовою працею. У такий спосіб тюремні начальники зводили нанівець зусилля комітету щодо перевиховання й реабілітації в'язнів й перешкождали гуманізації пенітенціарної системи Російської імперії.

Запропонувала схвалити текст статті «Миколаївський піклувальний про тюрми комітет як орган управління тюремним господарством та опіки над в'язнями» та рекомендувати до публікації у журналі «Вісник пенітенціарної асоціації України» Інституту кримінально-виконавчої служби.

ВИРІШИЛИ:

4.1. Схвалити текст статті «Миколаївський піклувальний про тюрми комітет як орган управління тюремним господарством та опіки над в'язнями» та рекомендувати до публікації у журналі «Вісник пенітенціарної асоціації України» Інституту кримінально-виконавчої служби.

5. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що для участі у науково-практичній конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?», організований Чорноморським національним університетом імені Петра Могили, співробітниками держархіву підготовлено статті (доповіді) «Досвід Польщі з реформування місцевих органів влади» (автор головний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства Іванова З.Д.), «Досвід країн Європейського Союзу в дигіталізації документів архівів і створення системи користування» (автор начальник відділу фінансово-економічного та матеріально-технічного забезпечення Індікова О.Д.), «Європейський досвід проведення децентралізації влади та створення територіальних громад» (автор заступник начальника відділу фінансово-економічного та матеріально-технічного забезпечення Москаленко С.В.), «Особливості євроінтеграційного процесу у Польщі» (автор заступник начальника відділу організаційної, режимно-секретної роботи та управління персоналом Нагорна С.Ю.).

Тексти статей додаються.

ВИСТУПИЛИ:

Мельник М.О. – начальник відділу інформації та використання документів.

Виступаюча зазначила, що у статті «Досвід Польщі з реформування місцевих органів влади» викладено історію змін адміністративно-територіального устрою та системи владних інституцій Республіки Польщі у ХХ ст., котрі призвели до створення демократичної моделі системи державного управління. Внаслідок реформування було змінено спосіб функціонування органів місцевої влади та відбулася заміна неефективної централізованої системи прийняття рішень на систему децентралізовану, котра краще відповідає умовам демократії і ринкового господарства та потребам розвитку. Досвід Республіки Польщі, котра внаслідок проведених реформ 2004 року стала членом Європейського Союзу, важливий для України, котра наразі завершила перший етап децентралізації – передачі значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування.

Запропонувала схвалити текст статті «Досвід Польщі з реформування місцевих органів влади» та рекомендувати для участі у науково-практичній конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?».

Левченко Л.Л. – директор держархіву області, д. і. н.

Виступаюча зазначила, що у статті «Досвід країн Європейського Союзу в дигіталізації документів архівів і створення системи користування» досліджено досвід оцифрування архівних документів у країнах світу на прикладі загальноєвропейських та національних проєктів, зокрема Польщі (Інтегрована система архівної інформації ZoSIA (Zintegrowany System Informacji Archiwalnej)), що призначена для наповнення польськими архівістами централізованої бази даних відомостями про архівні документи та додавання до бази даних цифрових копій цих документів), Великобританії, Німеччини, Іспанії, Франції. Одним із найважливіших напрямів діяльності архівних установ європейських країн є впровадження нових технологій, формування цифрового контенту та подальше його використання на основі нормативних документів, що регламентують процеси оцифрування. У більшості країн ЄС розроблено або знаходяться на стадії розроблення нормативні документи (стандарти ISO, національні стандарти, керівництва, рекомендації тощо), які регулюють процеси оцифрування архівної спадщини.

Запропонувала схвалити текст статті «Досвід країн Європейського Союзу в дигіталізації документів архівів і створення системи користування» та рекомендувати для участі у науково-практичній конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?».

Пікуль Г. Б. – головний зберігач фондів.

Виступаюча зазначила, що у статті «Європейський досвід проведення децентралізації влади та створення територіальних громад» досліджено зарубіжний досвід упровадження адміністративно-територіальної реформи в умовах проведення децентралізації влади, який буде корисним для України та допоможе уникнути власних помилок під час здійснення адміністративно-територіальної реформи. Зокрема розглянуто первинні ланки адміністративно-територіальних одиниць (сільські та міські) на прикладі Данії, Франції, Фінляндії, Швеції, Латвії. Метою адміністративно-територіальних реформ має бути підвищення ефективності надання послуг населенню та наближення влади до людей. Реформи мають здійснюватися комплексно на основі науково обґрунтованих, достовірних програм з урахуванням зарубіжного досвіду, власних помилок минулих років, особливостей та потенціалу регіонів. Адже ефективними адміністративно-територіальними реформами є ті, які ініціювалися безпосередньо громадами, а не нав'язувалися “згори”. Та навіть якщо має місце державна ініціатива, перетворенням мають передувати широке обговорення та врахування суспільної думки. Більш доцільним є добровільне об'єднання територіальних громад. Держава при цьому може його стимулювати, надаючи певні преференції.

Запропонувала схвалити текст статті «Європейський досвід проведення влади та створення територіальних громад» та рекомендувати для участі у науково-практичній конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?».

Климова Л.С. – молодший науковий співробітник відділу організаційної, режимно-секретної роботи та управління персоналом.

Виступаюча зазначила, що різкі зміни у країнах Центральної та Східної Європи у 1989-1990 роках, що супроводжувались падінням комуністичних режимів та виходом на міжнародну арену нових демократичних держав, в цілому змінили стосунки в Європі. Республіка Польща однією з перших країн Східної Європи поставила питання про членство в Європейському Союзі та чітко окреслила свою стратегічну мету. У статті досліджено усі етапи євроінтеграційного шляху Польщі до ЄС: від червня 1988 року, коли між Радою економічної взаємодопомоги (організацією економічної співпраці країн “соцтабору”) та Європейською економічною спільнотою була підписана Спільна Декларація про взаєморозуміння до урочистого підписання Афіньської угоди про приєднання 16 квітня 2003 року. Упродовж свого шляху до інтеграції Польща здійснила реформи фактично в усіх сферах суспільного життя для того, щоб відповідати Копенгагенським критеріям. За роки інтеграції країна зосередила свої зусилля як на змінах у внутрішній політиці країни, так і на співпраці регіонального та міжнародного рівнів. Вивчення євроінтеграційного досвіду Республіки Польщі є важливим для нашої країни, зважаючи на те, що 7 лютого 2019 року Верховною Радою України внесено зміни до Конституції України щодо закріплення у ній курсу на набуття повноправного членства України в ЄС.

Запропонувала схвалити текст статті «Особливості євроінтеграційного процесу у Польщі» та рекомендувати для участі у науково-практичній конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?».

ВИРІШИЛИ:

5.1. Схвалити тексти «Досвід Польщі з реформування місцевих органів влади», «Досвід країн Європейського Союзу в дигіталізації документів архівів і створення системи користування», «Європейський досвід проведення децентралізації влади та створення територіальних громад», «Особливості євроінтеграційного процесу у Польщі» та рекомендувати для участі у науково-практичній конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?».

Голова

Лариса ЛЕВЧЕНКО

Секретар

Марина МЕЛЬНИК